

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
29.06.2021
протокол № 6, п. 13

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 29.06.2021 № 137

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ /

BUSINESS PLANNING

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	bachelor
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки» /	Social and Behavioural Sciences
Спеціальність	051 «Економіка» /	Economics
Освітня програма	«Економіка підприємства» / «Економіка бізнесу» /	Economics of an Enterprise Business Economics

Розробник: Менчинська Олена, кандидат економічних наук

Гарант освітньої програми «Економіка бізнесу» - Супрун Світлана, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин

Гарант освітньої програми «Економіка підприємства» - Гарбар Віктор, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин від 16.06.2021 протокол № 11
на засіданні вченої ради факультету економіки менеджменту та права від 18.06.2021 протокол № 07 .

Рецензенти: Хачатрян Валентина, доктор економічних наук, доцент

Собченко Олександр, Директор ТОВ «КРЕДО АВТО»,
м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 02.07.2021. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,16.
Обл.-вид. арк. 0,95. Тираж 5. Зам. № 308.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-планування» є формування у майбутніх фахівців в галузі економіки знань, умінь та навичок, необхідних в процесі розробки та реалізації бізнес-планів різних видів, а також формування у здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» сучасного економічного мислення. Знання теоретичних засад розробки бізнес-плану: сутнісна характеристика, цілі розробки, методологія розробки бізнес-плану; вимог до стилю написання та оформлення бізнес-плану; вміння застосовувати у процесі розробки та презентації бізнес-плану спеціалізоване програмне забезпечення; здатність формувати стратегічні та тактичні плани розвитку, прогнозувати зміни показників діяльності суб'єктів господарської діяльності; здатність формувати інформаційну базу для дослідження підприємницького середовища; вміння проводити експертизу підготовленого бізнес-плану; вміння розробляти та захищати окремі розділи та бізнес-план в цілому; вміння оцінювати фінансову спроможність бізнес-плану та ефективність його реалізації – допомагають сучасним здобувачам вищої освіти стати справжніми фахівцями, здатними розв'язувати складні спеціалізовані задачі в сфері економіки.

Результати вивчення навчальної дисципліни, її місце в освітньому процесі. Результатом вивчення навчальної дисципліни «Бізнес планування» для освітньої програми «Економіка бізнесу» та «Економіка підприємства» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

- **загальні компетентності:**

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- **фахові компетентності:**

СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Бізнес-планування» для ОП «Економіка бізнесу», «Економіка підприємства» полягають:

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

Міждисциплінарні зв'язки. Успішному формуванню практичних навиків економічної роботи при вивченні дисципліни «Бізнес планування» сприятимуть знання, отримані в процесі вивчення дисциплін: «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка і фінанси підприємства», «Маркетинг», «Бухгалтерський облік», «Економічна діагностика» та інші. Під час вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати систему умінь й навичок щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обійняти випускник вищого навчального закладу. Основними видами його діяльності є: зовнішньоекономічна, управлінська, планово-економічна, фінансова, маркетингово-комерційна. В свою чергу вивчення дисципліни «Бізнес-планування» сприятиме кращому засвоєнню студентами знань з фахових дисциплін, більш продуктивному проходженню виробничої практики, скоротить для студентів адаптивний період на початку роботи в якості кваліфікованого фахівця зі спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації / освітньої програми «Економіка бізнесу», «Економіка підприємства».

Критерії оцінювання результатів навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами навчання отримали 75 балів і більше та погоджуються з оголошеною кількістю балів звільняються від письмового екзамену та отримують оцінку відповідно до шкали КНТЕУ.

**Обсяг дисципліни «Бізнес-планування» в кредитах та його розподіл
(Тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього год / кредитів	з них			
		Лекції	Практ.	СРС	
Тема 1. Теоретичні засади бізнес-планування	10	2	2	6	Т, УО, ПО, ІЗ
Тема 2. Міжнародні стандарти написання бізнес-планів	12	4	2	6	Т, УО, П, ДН, ІЗ
Тема 3. Власна справа в Україні	20	4	4	12	Т, УО, П, ДН, ІЗ
Тема 4. Структурно-логічна розробка та оформлення бізнес-плану	10	2	2	6	Т, УО, ДН, ІЗ
Тема 5. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	10	2	2	6	Т, УО, ДН, ІЗ
Тема 6. Пошук успішної бізнес-ідеї	14	4	4	6	Т, УО, П, ДН, ІЗ, ПР.
Тема 7. Опис галузі, підприємства та продукції	14	4	4	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 8. Маркетинг-план	14	4	4	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 9. Виробничий план	14	4	4	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 10. Організаційний план	10	2	2	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 11. Фінансовий план	20	4	4	12	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 12. Інвестиційний план	10	2	2	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 13. Оцінка ризиків	10	2	2	6	ІЗ, Т, УО, ДН
Тема 14. Презентація бізнес-плану	12	2	4	6	ІЗ, УО, П, ІЗ
Разом	180 / 6	42	42	96	
Підсумковий контроль	Екзамен письмовий				

* умовні позначення

УО - усне опитування; Т - тестування; ІЗ - індивідуальне завдання; КТ - комп'ютерне тестування; ДН - дистанційне навчання; П – презентація.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади бізнес-планування

Сутність та значення бізнес-планування в ринкових умовах господарювання. Основні завдання бізнес-планування. Відмінність бізнес-планування від розробки інших видів планів підприємства. Часовий період розробки бізнес-плану. Створення інформаційного поля бізнес-плану. Бізнес-план як інструмент залучення зовнішнього капіталу. Методологія розробки бізнес-плану. Методики розробки бізнес-плану. Особливості розробки бізнес-планів різних типів. Визначення цільової аудиторії для якої буде розроблятися бізнес-план. Основні види бізнес-планів, які найбільш часто розробляються в практиці господарювання підприємств: бізнес-план заявки на отримання кредиту; бізнес-план заявки на отримання гранту; бізнес-план інвестиційного проекту; бізнес-план створення або розвитку підприємства.

Тема 2. Міжнародні стандарти написання бізнес-планів

Стандарти розробки бізнес-плану. Структура бізнес-плану визначена відповідно до вимог Наказу Міністерства економіки України №290 від 06.09.2006 р. Рекомендації щодо структури бізнес-плану TACIS, UNIDO та ЄБРР. Рекомендації щодо структури бізнес-плану консалтингової компанії KPMG. Регіональні особливості бізнес-планування. Проблеми гармонізації міжнародних стандартів бізнес-планування. Бізнес-планування міжнародних інвестиційних проектів.

Тема 3. Власна справа в Україні

Поняття підприємницького проекту. Технологія створення власної справи в Україні. Етапи державної реєстрації новоствореного підприємства в Україні. Організаційно-правові форми ведення бізнесу в Україні. Галузеві та регіональні особливості бізнес-планування в Україні. Оподаткування бізнесу в Україні. Типові помилки при заснуванні власної справи. Юридичні аспекти – як захистити інтереси бізнесу в Україні. Схема реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи підприємця в Україні. Реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи в Україні. Жіноче підприємництво в Україні. Українські підприємці про свій шлях та історії успіху. Краудсорсінг, краудфандінг, фандрайзінг в Україні.

Тема 4. Структурно-логічна розробка та оформлення бізнес-плану

Структура та зміст бізнес-плану. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану. Комп'ютерні засоби підтримки розробки бізнес-плану. Вимоги до змісту та структури бізнес-плану. Концепція бізнесу (резюме). Основна частина бізнес-плану. Оформлення додатків. Бізнес-планування за допомогою Табличного редактору MS Excel. Бізнес-планування за допомогою універсальної системи фінансового управління Diamond FMS. Автоматизація процесів планування за допомогою програми MS Project. Автоматизація процесів бізнес-планування за допомогою програми Business Plan Pro.

Тема 5. Підготовча стадія розробки бізнес-плану

Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Оцінка можливостей та загроз бізнесу. Виявлення сильних та слабких сторін фірми. Визначення місії та цілей фірми. Структура та логіка розробки бізнес-плану. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії. Оцінка сприятливих можливостей та загроз бізнесу. Вибір стратегії, стратегічних альтернатив. Структура бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій. Визначення виробничих параметрів майбутнього бізнесу.

Тема 6. Пошук успішної бізнес-ідеї.

Розробка концепції майбутнього бізнесу. Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку. Засоби генерування нових ідей бізнесу. Ранжування бізнес-ідей за сферами підприємницької діяльності. Ідеї бізнесу в сфері торгівлі. Бізнес-ідеї підприємницьких проєктів в сфері послуг. Особливості бізнес-планування в сфері виробництва. Місія підприємства. StartUp ідеї. Поняття бізнес-моделі. Загальна характеристика Business Model Canvas. Складові бізнес-моделі. Цінність бізнес-моделі. Функції бізнес-моделі. Основні блоки (компоненти) канви бізнес-моделі. Переваги використання Business Model Canvas для сучасних компаній.

Тема 7. Опис галузі, підприємства та продукції

Характеристика галузі, види економічної діяльності (КВЕД). Аналіз галузевих факторів впливу на бізнес. PEST аналіз галузі та продукту. Особливості бізнес-планування на підприємствах аграрного бізнесу. Особливості бізнес-планування промислових підприємств. Бізнес-планування на підприємствах торгівлі. Опис підприємства. Вибір місця розташування бізнесу, побудова матриці місцерозташування. Опис товару (послуги). Опис споживчих властивостей (характеристик) товарів і послуг.

Тема 8. Маркетинг-план

Цілі та логіка розробки маркетинг-плану. Визначення цілей і завдань маркетингової діяльності. Стратегія маркетингу. Аналіз поточного стану справ у галузі. Дослідження ринку. Стратегія маркетингу. Прогнозування обсягів продажу. Реклама. Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують. Фінансове забезпечення плану маркетингу. Аналіз можливих обсягів продажу фірми. Формування цінової політики. Організація рекламної компанії. Побудова та розрахунок бюджету маркетингу.

Тема 9. Виробничий план

Головне завдання та складові блоки виробничого плану. Зміст виробничого плану: виробничі потоки, машини та устаткування. Виробнича програма. Розрахунок потреби в матеріально-технічних ресурсах. Обґрунтування оптимальних виробничих потоків. Основні виробничі операції. Характеристика необхідного обладнання. Обґрунтування матеріального забезпечення виробничого плану. Аналіз впливу зовнішніх факторів на виробничі параметри бізнесу. Вплив на довкілля (екологічні складова).

Тема 10. Організаційний план

Цілі та структура організаційного плану. Визначення потреб фірми в персоналі. Розробка організаційної схеми управління підприємством. Складання штатного розпису. Кадрова політика і стратегія. Організація управління персоналом. Координація і взаємодія служб і підрозділів. Мотивація персоналу.

Тема 11. Фінансовий план

Значення, зміст та технологія розробки фінансового плану. План доходів і витрат (прибутків та збитків). План грошових надходжень і витрат (план руху готівки). Плановий баланс. Поняття беззбитковості. Методика розрахунку точки беззбитковості. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства. Фінансовий аналіз та управління результатами. Показники ЕВІТА, ЕВІТ, Net Profit.

Тема 12. Інвестиційний план

Чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування бізнес-плану. Показники ефективності проекту. Інвестиційний аналіз: розрахунок чистого грошового потоку, визначення NPV та інших основних параметрів ефективності проекту. Аналіз чутливості проекту: оцінка чутливості кожного показника ефективності інвестиційного проекту до зміни ключових параметрів. Поняття приведеної вартості.

Тема 13. Оцінка ризиків

Цілі розробки та структура розділу «оцінка ризиків». Методологія виявлення та аналізу ризиків. Види можливих ризиків. Карта ризиків. Матриця ризиків. Фінансовий механізм управління ризиками. Страхування ризиків. Способи реагування на загрози бізнесу. Заходи з нейтралізації або мінімізації можливих негативних наслідків.

Тема 14. Презентація бізнес-плану

Цілі та завдання презентації бізнес-плану. Правила підготовки презентації бізнес-плану. Види (формат) презентації бізнес-плану. Організація проведення презентації бізнес-плану. Способи підвищення ефективності бізнес-плану. Проведення презентації та встановлення контактів з її учасниками. Способи підвищення ефективності бізнес-плану.

Структура навчальної дисципліни «Бізнес-планування»

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: основні теоретичні положення з бізнес-планування</p> <p>Вміти: класифікувати бізнес-плани за видами, застосовувати методологію розробки бізнес-планів різних видів</p>	<p>Тема 1. Теоретичні засади бізнес-планування Лекція № 1 План лекції 1. Поняття, сутність, цілі розробки та значення бізнес-планування 2. Класифікація бізнес-планів 3. Методологія (стадії) розробки бізнес-плану Література: <i>Основна: 1, 3, 4, 5.</i> <i>Додаткова: 5, 10, 11, 14-17.</i> <i>Інтернет-ресурси: 25, 26, 27, 28.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання тестових завдань в СУН Moodle, виконання індивідуальних завдань. Необхідність здійснення планування в умовах ринку. Характеристика основних чинників зростаючої ролі планування в умовах сучасного ринкового господарства.</p>	6
	<p>Практичне заняття №1 План 1. Поняття підприємницького проекту 2. Методики розробки бізнес-плану 3. Цілі та особливості розробки бізнес-планів різних типів 4. Бізнес-план соціального проекту</p>	2
<p>Знати: стандарти розробки бізнес-плану відповідно до вимог Наказу Міністерства економіки України №290 від 06.09.2006 та наказу №73 від 31.08.2010.</p> <p>Вміти: використовувати міжнародні стандарти написання бізнес-планів</p>	<p>Тема 2. Міжнародні стандарти написання бізнес-планів Лекція №2 План лекції 1. Стандарти розробки бізнес-плану. 2. Структура бізнес-плану визначена відповідно до вимог Наказу Міністерства економіки України №290 від 06.09.2006 р. 3. Структура бізнес-плану визначена відповідно до вимог Наказу №73 від 31.08.2010 про затвердження методичних рекомендацій з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів</p>	2
	<p>Лекція №3 1. Рекомендації щодо структури бізнес-плану TACIS 2. Підготовка бізнес-плану за вимогами UNIDO 3. Написання бізнес-плану за стандартами ЄБРР.</p>	2

	<p>Література: <i>Основна: 1-5.</i> <i>Додаткова: 5, 13-17.</i> <i>Інтернет-ресурси: 25, 26, 27, 28.</i></p>	
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, нормативних документів. Підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій доповідей в СУН Moodle, Скласти порівняльну характеристику бізнес-планування міжнародних інвестиційних проєктів трьох країн (на вибір здобувача)</p>	6
	<p>Практичне заняття №2 1. Структура бізнес-плану за міжнародним стандартом TACIS 2. Рекомендації щодо структури бізнес-плану консалтингової компанії KPMG. 3. Проблеми гармонізації міжнародних стандартів бізнес-планування. 4. Порівняльна характеристика бізнес-планування в різних країнах світу.</p>	2
<p>Знати: Технологію створення власної справи в Україні, етапи державної реєстрації новоствореного підприємства та організаційно-правові форми ведення бізнесу в Україні.</p> <p>Вміти: Враховувати при написанні бізнес-планів галузеві та регіональні особливості бізнес-планування та особливості оподаткування бізнесу в Україні.</p>	<p>Тема 3. Власна справа в Україні Лекція №4 План лекції 1. Технологія створення власної справи в Україні. 2. Етапи державної реєстрації новоствореного підприємства в Україні. 3. Організаційно-правові форми ведення бізнесу в Україні.</p>	2
	<p>Лекція №5 План лекції: 1. Галузеві та регіональні особливості бізнес-планування в Україні. 2. Оподаткування бізнесу в Україні. Типові помилки при заснуванні власної справи. 3. Жіноче підприємництво в Україні. Українські підприємці про свій шлях та історії успіху.</p> <p>Література: <i>Основна: 1-5;</i> <i>Додаткова: 7, 8, 9, 12, 14-17.</i> <i>Інтернет-ресурси: 20, 21, 23, 24, 25, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Характеристика основних законодавчих та нормативних актів, що регулюють відкриття власної справи в Україні. Схема реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи підприємця в Україні. Групи ФОП в Україні та особливості їх оподаткування. Українські підприємці про свій шлях та історії успіху.</p>	12

	<p>Практичне заняття № 3</p> <p>1. Реєстрація підприємницької діяльності в Україні - ФОП. Проаналізувати основні етапи створення ФОП в Україні.</p> <p>2. Юридичні аспекти – як захистити інтереси бізнесу в Україні. Створення установчих документів.</p> <p>3. Реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи в Україні.</p> <p>4. Аналіз законодавчих та нормативних актів, що регламентують підприємницьку діяльність в Україні.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 4</p> <p>1. Краудсорсінг, краудфандінг, фандрайзінг в Україні.</p> <p>2. Успішні бізнес-проекти українського походження.</p> <p>3. Жіноче підприємництво в Україні. Проаналізувати успішні жіночі проекти в Україні і на Вінниччині зокрема.</p>	2
<p>Знати: Основні теоретичні положення щодо змісту та оформлення бізнес-плану</p> <p>Вміти: Застосовувати комп'ютерні засоби підтримки розробки бізнес-планів</p>	<p>Тема 4. Структурно-логічна розробка та оформлення бізнес-плану</p> <p>Лекція №6</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Структура та зміст бізнес-плану.</p> <p>2. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану.</p> <p>3. Комп'ютерні засоби підтримки розробки бізнес-плану.</p> <p>Література: <i>Основна: 1-5;</i> <i>Додаткова: 7, 8, 9, 11, 12, 14-18</i> <i>Інтернет-ресурси: 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Бізнес-планування за допомогою Табличного редактору MS Excel. Бізнес-планування за допомогою універсальної системи фінансового управління Diamond FMS. Автоматизація процесів планування за допомогою програми MS Project. Автоматизація процесів бізнес-планування за допомогою програми Business Plan Pro</p>	6
	<p>Практичне заняття №5</p> <p>1. Вимоги до змісту та структури бізнес-плану.</p> <p>2. Концепція бізнесу (резюме). Бізнес-модель</p> <p>3. Основна частина бізнес-плану. Оформлення додатків.</p>	2

<p>Знати: Поняття та особливості підготовчої стадії розробки бізнес-плану</p> <p>Вміти: Набуття практичних навичок з формування інформаційного поля бізнес-плану, розробки стратегії бізнесу</p>	<p>Тема 5. Підготовча стадія розробки бізнес-плану Лекція №7 План лекції: 1. Формування інформаційного поля бізнес-плану. 2. Розробка стратегії майбутнього бізнесу. 3. Оцінка спроможності та доцільності реалізації бізнес-проекту. Література <i>Основна: 1-5.</i> <i>Додаткова: 7, 8, 9, 12, 14-18</i> <i>Інтернет-ресурси: 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Індивідуальні завдання з формування інформаційного поля за сферами економічної діяльності. 1. Огляд статистичної та аналітичної інформації для написання бізнес-проекту. 2. Визначення макроекономічних факторів, які впливають на бізнес.</p>	6
	<p>Практичне заняття №6 1. Проблеми формування інформаційного поля бізнес-плану та шляхи їх розв'язання 4. Оцінка можливостей та загроз бізнесу, виявлення сильних та слабких сторін. SWOT-аналіз. 5. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії</p>	2
<p>Знати: особливості розробки концепції майбутнього бізнесу, визначення місії, стратегічних цілей та завдань підприємницьких проєктів.</p> <p>Вміти: Генерувати та ранжувати нові ідеї, складати карту бізнес-ідей</p>	<p>Тема 6. Пошук успішної бізнес-ідеї. Лекція №8 План лекції 1. Розробка концепції майбутнього бізнесу. 2. Визначення місії, стратегічних цілей та завдань бізнесу. 3. Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку. Лекція №9 План лекції 1. Засоби генерування нових ідей бізнесу. 2. Ранжування бізнес-ідей за сферами підприємницької діяльності. 3. Карта ідей. Література: <i>Основна: 1-5</i> <i>Додаткова: 7, 8, 12, 13, 14</i> <i>Інтернет ресурси: 20, 21, 22, 23, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань та інтернет ресурсів, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Складання карти бізнес ідей за сферами економічної діяльності за допомогою програмних продуктів та хмарних технологій.</p>	6
		2

	<p>Практичне заняття №7 1.Ідеї бізнесу в сфері торгівлі. 2.Бізнес-ідеї підприємницьких проєктів в сфері послуг. 3.Особливості бізнес-планування в сфері виробництва.</p> <p>Практичне заняття №8 1. Місія та ідеї соціальних підприємств та проєктів. 2.Розробка StartUp ідей. 3. Розробка карти ідей, ранжування та тестування ідей бізнесу</p>	2
<p>Знати: Класифікацію видів економічної діяльності. Характеристику та аналіз галузей та сфер економічної діяльності.</p> <p>Вміти: Практично аналізувати галузь, підприємства та продукцію, розробляти окремі розділи бізнес-плану</p>	<p>Тема 7. Опис галузі, підприємства та продукції Лекція №10 План лекції: 1. Класифікація видів економічної діяльності. 2. Характеристика та аналіз галузей та сфер економічної діяльності. 3. Аналіз галузевих факторів впливу на бізнес.</p> <p>Лекція № 11 План лекції: 1.Опис підприємства. 2.Вибір місця розташування бізнесу, побудова матриці місцезоташування. 3. Опис товару (послуги).</p> <p>Література: <i>Основна:</i> 2-5. <i>Додаткова:</i> 7-10, 12, 13,14 <i>Інтернет-ресурси:</i> 20,21, 24-29.</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Описати галузь та сферу діяльності власного бізнес-проєкту. Розробити відповідний розділ бізнес-плану обраного підприємства.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 9 1. Методика опису галузі та підприємства. Інформаційне поле. 2. Характеристика галузі, види економічної діяльності. 3. PEST аналіз галузі та підприємства.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 10 1. Аналіз споживчих властивостей товарів і послуг. 2. Опис продукції за вимогами бізнес-планування. 3. Оформлення розділу бізнес-плану «Опис галузі, підприємства та продукції»</p>	2
<p>Знати: Особливості розробки плану маркетингу, цільові аудиторії, види та канали розподілу, структуру бюджету маркетингу</p>	<p>Тема 8. Маркетинг-план Лекція № 12 План лекції: 1. Визначення цілей і завдань маркетингової діяльності. 2. Стратегія маркетингу. 3. Прогнозування обсягів продажу.</p>	2

<p>Вміти: практично аналізувати конкурентів, складати матрицю конкурентоспроможності та розробляти окремі розділи маркетинг-плану</p>	<p>Лекція № 13 План лекції: 1. Розробка та складання маркетинг-плану. 2. Характеристика цільової аудиторії 3. Дослідження конкурентів. Матриця конкурентоспроможності. Література: <i>Основна: 1-5;</i> <i>Додаткова: 8, 14-18</i> <i>Інтернет-джерела: 20-24, 26,28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань та інтернет ресурсів, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Формування цінової політики. Організація рекламної компанії. Складання та оформлення розділу бізнес-плану «Маркетинг-план».</p>	6
	<p>Практичне заняття №11 1. Визначення цільової аудиторії. 3. Дослідження конкурентного середовища. 4. Формування медіа-плану. 5. Реклама. Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують.</p>	2
	<p>Практичне заняття №12 1.Прогнозування обсягів продажу. Фінансове забезпечення плану маркетингу. 2. Аналіз можливих обсягів продажу фірми. 3. Побудова та розрахунок бюджету маркетингу.</p>	2
	<p>Знати: завдання та зміст виробничого плану: виробничі потоки, машини та устаткування.</p>	<p>Тема 9. Виробничий план Лекція №14 План лекції 1. Головне завдання та зміст виробничого плану: виробничі потоки, машини та устаткування. 2. Характеристика необхідного обладнання та матеріального забезпечення виробничого плану. 3. Розрахунок потреби в основних виробничих фондах та ресурсах</p>
<p>Вміти: практично розробляти виробничий розділ бізнес-плану.</p>	<p>Лекція №15 План лекції 1.Виробнича програма. 2. Основні виробничі операції. 3. Обґрунтування оптимальних виробничих потоків. Література: <i>Основна: 1-5;</i> <i>Додаткова: 13, 14.</i> <i>Інтернет-ресурси: 20, 27, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Аналіз впливу зовнішніх факторів на виробничі параметри бізнесу. Вплив на довкілля (екологічні складова). Написання розділу відповідного розділу бізнес-плану.</p>	6

	<p>Практичне заняття № 13</p> <p>1. Зміст виробничого плану: виробничі потоки, машини та устаткування.</p> <p>2. Налагодження зв'язків з постачальниками.</p> <p>3. Розрахунок необхідних площ.</p> <p>Практичне заняття № 14</p> <p>4. Виробнича програма.</p> <p>5. Розв'язування задач та ситуаційних вправ.</p> <p>6. Підготовка розділу бізнес-плану «Виробничий план».</p>	2
	<p>Практичне заняття № 14</p> <p>4. Виробнича програма.</p> <p>5. Розв'язування задач та ситуаційних вправ.</p> <p>6. Підготовка розділу бізнес-плану «Виробничий план».</p>	2
<p>Знати: особливості розробки організаційного плану, механізм мотивації персоналу підприємств різних сфер господарської діяльності</p> <p>Вміти: практично розробляти штатний розпис, органіграму підприємства, розділ бізнес-плану «Організаційний план»</p>	<p>Тема 10. Організаційний план</p> <p>Лекція №16</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Цілі та структура організаційного плану</p> <p>2. Визначення потреб фірми в персоналі.</p> <p>3. Розробка організаційної схеми управління підприємством</p> <p>4. Мотивація персоналу підприємства та план підвищення кваліфікації.</p> <p>Література: <i>Основна: 1-5.</i> <i>Додаткова: 14-19.</i> <i>Інтернет джерела: 25, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Кадрова політика стратегія. Координація служб і підрозділів. Мотиваційна складова в бізнес-плануванні. Написання організаційного плану.</p>	6
	<p>Практичне заняття №15</p> <p>План</p> <p>1.Цілі та структура організаційного плану</p> <p>2.Визначення потреб фірми в персоналі.</p> <p>3.Розробка організаційної схеми управління підприємством. Органіграма підприємства.</p> <p>4.Складання штатного розпису</p>	2
<p>Знати: Особливості складання фінансового плану, структуру та технологію розробки фінансового проекту.</p> <p>Вміти: Практично складати фінансовий план підприємницького проекту</p>	<p>Тема 11. Фінансовий план</p> <p>Лекція №17</p> <p>План лекції</p> <p>1. Значення, зміст та технологія розробки фінансового плану</p> <p>2. План доходів і витрат.</p> <p>3. План грошових надходжень і витрат.</p> <p>Лекція №18</p> <p>План лекції</p> <p>1. Поняття беззбитковості.</p> <p>2. Розрахунок точки беззбитковості.</p> <p>3. Фінансові показники діяльності підприємства.</p> <p>Література: <i>Основна: 7, 10, 12, 14-18</i> <i>Додаткова: 15, 17, 19, 26-28, 29</i> <i>Інтернет-ресурси:</i></p>	2
	<p>Лекція №18</p> <p>План лекції</p> <p>1. Поняття беззбитковості.</p> <p>2. Розрахунок точки беззбитковості.</p> <p>3. Фінансові показники діяльності підприємства.</p> <p>Література: <i>Основна: 7, 10, 12, 14-18</i> <i>Додаткова: 15, 17, 19, 26-28, 29</i> <i>Інтернет-ресурси:</i></p>	2

	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Написання розділу бізнес-плану «Фінансовий план».</p>	12
	<p>Практичне заняття № 16 1. Визначення рівня беззбитковості. 2. Значення, зміст та технологія розробки фінансового плану. 3. План грошових надходжень і витрат (план руху готівки).</p>	2
	<p>Практичне заняття № 17 1. Визначення інвестиційних потреб проекту. 2. Складання плану доходів та витрат. 3. Фінансова діагностика спроможності проекту.</p>	2
<p>Знати: чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування бізнес-плану, показники ефективності проекту.</p> <p>Вміти: практично складати інвестиційний план підприємницького проекту, вміти здійснювати інвестиційний аналіз ефективності проекту.</p>	<p>Тема 12. Інвестиційний план Лекція №19 План лекції: 1. Чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування бізнес-плану. 2. Показники ефективності проекту. 3. Інвестиційний аналіз: розрахунок чистого грошового потоку, визначення NPV та інших основних параметрів ефективності проекту. Література: <i>Основна:</i> 1-5; <i>Додаткова:</i> 8, 14-18 <i>Інтернет-ресурси:</i> 20, 21, 22, 25</p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Розв'язування ситуаційних завдань та вправ. Написання розділу бізнес-плану «Інвестиційний план».</p>	6
	<p>Практичне заняття №18 План: 1. Аналіз чутливості проекту: оцінка чутливості кожного показника ефективності інвестиційного проекту до зміни ключових параметрів. 2. Поняття приведеної вартості. 3. Розв'язування задач, ситуаційних вправ та завдань</p>	2

<p>Знати: Сутність та особливості оцінки ризиків діяльності підприємства</p> <p>Вміти: Практично оцінювати ризики навичок з управління ризиками бізнес-плану</p>	<p>Тема 13. Оцінка ризиків Лекція №20 План лекції: 1. Цілі розробки та структура розділу «Оцінка ризиків». 2. Види можливих ризиків. 3. Методологія виявлення та аналізу ризиків. 4. Способи зниження ризиків. Література: <i>Основна: 1-5;</i> <i>Додаткова: 13,15,16,17,18</i> <i>Інтернет-ресурси: 20, 27, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань. Побудова карти ризиків. оцінка ризиків.</p>	6
	<p>Практичне заняття №19 1. Сутність підприємницького ризику. 2. Аналіз ризиків. 3. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків.</p>	2
<p>Знати: Правила презентації бізнес-плану.</p> <p>Вміти: Практично готувати презентацію бізнес-плану підприємства та презентувати його інвесторам. Вміти захистити бізнес-план та підприємницькі ідеї.</p>	<p>Тема 14. Презентація бізнес-плану Лекція №21 План лекції: 1. Цілі та завдання презентації бізнес-плану. 2. Правила підготовки презентації бізнес-плану. 3. Способи підвищення ефективності бізнес-плану. Література: <i>Основна: 1,2,3,5</i> <i>Додаткова: 9, 13</i> <i>Інтернет-ресурси:25, 28, 29.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка презентації бізнес-плану.</p>	6
	<p>Практичне заняття №20 1. Цілі та завдання презентації бізнес-плану 2. Організація проведення презентації бізнес-плану</p>	2
	<p>Практичне заняття № 21 3. Способи підвищення ефективності бізнес-плану 4. Проведення презентації та встановлення контактів з її учасниками</p>	2
Разом		180/6
Підсумковий контроль – письмовий екзамен		

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Афанасьєв К. М. Зубко Т. Л. Бізнес-планування: опорний конспект лекцій. К. : КНТЕУ, 2018. 81 с.
2. Загородній В. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств. Затверджено наказом Міністерства економіки України від 06.09.2006 р. №290. Справочник економіста. 2006. №11. С.27–42.
3. Куратник П. Бізнес-план: стандарти. Справочник економіста. 2011. № 7. С.78–85.
4. Куратник П. Бізнес-план. Маркетинг и производство. Справочник економіста. 2011. № 9.
5. Як підготувати бізнес-план / упоряд. Д. М. Лівшиц. К. : Центр учбової літератури, 2012. 382 с.

Додаткові

7. Акулюшина М.О. Особливості розробки антикризового бізнес - плану в умовах кризових явищ. Економіка, фінанси, право. 2015. № 11. С.4–6.
8. Бадзим О.С. Удосконалення методів розробки фінансової складової бізнес-плану. Актуальні проблеми економіки. 2009. №12. С.79–86.
9. Бізнес-план хлебопекарни. Оптимальные варианты. Хлібопекарська і кондитерська промисловість України. 2011. № 7-8. С.38–40.
10. Діденко Є.О., Нянчур Б. С. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством. Економіка & держава. 2016. № 12. С. 78–81.
11. Летуновська Н. Є., Далечін О. Ю., Беляєва К. О. Практичні аспекти бізнес-планування в системі реалізації інвестиційного проекту. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. С. 226–235.
12. Оніщук В. Фінансовий план - запорука розвитку підприємства. Фінансовий контроль. 2016. № 1. С. 40–43.
13. Методика розроблення бізнес-плану UNIDO: веб-сайт. URL:<http://www.unido.ru>
14. Методика розроблення бізнес-плану Європейського банку реконструкції та розвитку : веб-сайт. URL: <http://www.ebrd.com/russian/pages/about.shtml>
15. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-планів інвестиційних проектів: Наказ Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010 № 73. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.39798.0>
16. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств : Наказ Міністерства економіки України від 06.09.2006 № 290. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0290665-06>
17. Михайленко О.В., Лобас А.А. Характеристика особливостей складання бізнес-планів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». 2018. Т. 29(68). № 3. С. 74–77. URL: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/17.pdf

18. Прохорова Т.П., Притиченко Т.І. Маркетингове обґрунтування бізнес-плану підприємства. Вісник НТУ «ХПІ». 2014. № 34. С. 31.
19. Селезньова Г.О., Сиров В.В. Система бізнес-планування на підприємстві та її елементи. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2016. Вип. 4(04). С. 228–232. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/4_2016/46.pdf

Інтернет-ресурси

20. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
21. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
22. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
23. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua>
24. Про затвердження форми інформації про державні інвестиційні проекти та інвестиційні проекти, для реалізації яких надається державна підтримка. Наказ Міністерства розвитку економіки та торгівлі України від 02.08.2018 № 1075. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0948-18/conv#Text>
25. Громадська організація «Вінницька обласна організація «Спілка підприємців «СТІНА». URL: <https://stina.org.ua/konkurs-biznes-planiv-dlya-pidpryyemtsiv-rochatkivtsiv-2020/>
26. Офіційний сайт організації індустріального розвитку ООН (UNIDO). URL: <https://www.unido.org/who-we-are-unido-worldwide-europe-and-central-asia-offices/ukraine>
27. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку URL: <https://www.ebrd.com/ukraine.html>
28. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. Курс «Як створити стартап» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/Startup101/2015_T2/about
29. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. Курс «Підприємництво. Власна справа в Україні» URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/ENTREPR101/2016_T1/about